

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 186.

V Ljubljani, v torek 18. avgusta 1885.

Letnik XIII.

Tisza — ogerski diktator.

V septembru se ima sniti ogerski državni zbor s svojo reformovano zgornjo zbornico prvokrat. Gospodska hiša je bila zadnja katoliška trdnjava, sedaj ko je ta padla, je prišel kalvinski liberalizem dóbe Tiszove do neomejene moči. — Na Ogerskem se sploh pritožujejo, da le protestant dóbi tam kakšno boljšo službo. Vse službe po uradnih, po šolah, vsa častna mesta na učenostnih zavodih, na političnih mestih, in pri obrtnih napravah, so le za protestante. Mestne oblasti, županijski uradi po selih so v protestantovskih rokah. Katoliki v Zipsi posebno o tem vedó povedati, njih je 128.000, a protestantov samo 27.000.

Ljudevit Tisza, brat ministerskega predsednika, je bil komisar pri zidani Szegedina z 12.000 gl. letne plače in poslednjič je bil povzdignjen v grofovski stan. On in brat Koloman, oba sta zagrizena kalvinec. Zarad tega sta pa darove dóšle ponesrečenim tako „pravično“ razdelila: 70.000 katolikov je dobilo 42.000 gld., povprek 59 kr. na enega, 400 vzhodnih Grkov je dobilo 2000 gld., tedaj eden 5 gld., 250 luterancev je dobilo 7500 gld., tedaj eden uprav 30 gld., 400 kalvinov je dobilo 14.000 gld., tedaj vsak 35 gld., 4000 judov je dobilo 11.800 gld., to pride vsakemu 2 gld. 75 kr. Poleg tega so lutroveci in kalvinci dobili še selišče za cerkev, župnijo in šolo na najlepšem kraju mesta, in več tisoč opeke. Tisza, zastopnik apostolskega kralja, se je obojavljal 70.000 katolikom dati prostora za cerkev, o podpori niti govorjenja ni bilo. — Koloman Tisza je isto tako vnet za kalvince, kakor njegov brat. Po njegovem prizadevanji bodo dobili kalvini versko občino in cerkev v Budapešti, kakor jo imajo lutroveci. Ko je bil Szegedin zopet postavljen, bili so mnogi odlikovani z redovi, ministerski predsednik je imel gotovo tukaj besedo; tudi viši rabinar je bil med odlikovanimi — le za katoliške duhovne se ni nihče zmenil.

Znano je, da je katoliško vseučilišče na Ogerskem medversko (interkonfessionell), take so tudi

ljudske katoliške šole, po katoliških srednjih šolah so učne knjige veri sovražne, kraljevi patronat nad katoliško cerkvijo izvršuje kalvinavec Tisza. Ogerska je sicer obljubljena dežela odvetnikov, a pri tem je le čudno, da so pri vladi možje, ki niti pojma nimajo o kanoničnem pravu in cerkveni zgodovini. Vse le prazno besedovanje in blebetanje liberalnih fraz, v odzadji pa vlada frامason. — Tisza se imenuje menda ne napačno ogerski diktator. Že deset let vlada, kakor mu očita opozicija z vestjo, ki je vlačno-raztegljiva. Davek je bil zvišan brez konca in kraja, ogerski državni dolg se je narasel do pol milijarde, zemlja je prišla ob ceno, odkar je toliko državnih zemljišč prodal, srednji stan je pokopan, povsod vlada podkupljivost, ljudstvo je ubožalo, taka je vlada Tiszova v preteklem desetletji. Silo žalostno, a resnično. Kam Tisza meri, ali kam ga žene, to je na Ogerskem sploh znano. Račun morajo pa plačati — katoliki, tako pravi „Warnsdorfer Volks-Ztg.“. Temu bi še pristavili, da na račun Tiszove vlade pride tudi zatiranje Slovakov, krušenje pogodbe s Hrvaško in obča nezadovoljnost nemadarskih narodov pod ogersko krono. Vsaka dežela ima tako vlado, kakor jo zasluži.

Odmevi.

III.

„Med „znamenji“ časa se ima v prvi vrsti imenovati tako daleč razprostranjeno brezverstvo“. — Ali je vredno in potrebno o brezverstvu še kaj pisati? Potrebno pač, toda vredno skoro da ni sedaj, ker ima vse, kar se piše o tem predmetu, kaj malo vspeha. Zakaj pa tako, o tem nas podučujejo besede škofov same. Zdi se, kakor da so za sv. vero dandanes časi minuli, kakor da ima svet bolj pametnih skrbi dosti in da se ne more brigati za take malenkosti. Ker je „Slovenec“ pred kratkim (št. 176, 177) pisal o tem predmetu in kazal vire, iz katerih izhaja nejevera, smem na tem mestu le v malo besedah, v malo glasovih naznanjati odmeve iz srca dobrega katoličana.

Dandanašnja nejevera je gotovo slabo znamenje, zraven pa tudi negoljufivo znamenje. Slabo znamenje, ker zamore nejevera roditi le slab sad. Kakor zgodovina priča, je nejevera — kakoršna koli — samo podirala in kar je zidala, ni imelo obstanka. Res je sicer, da je navidezno nejevera mnoge in velikanske reči vstvarila, n. pr. sedanje ali moderno modroslovje na Nemškem, Angleškem in Francoskem. To modroslovje, ki se zdi res vsakemu velikansko, je prišlo iz nejevere. Toda ravno to modroslovje, ta čudna vednost je narodom samo v pogubo, kar je prav lahko dokazati. Na tleh nejevere stoji novo nemško leposlovje, s katerim se Nemci tako bahajo. Ali to leposlovje ni prav za prav nič družega, kakor velikanska lepa posoda napolnjena s strupom, kar uči vsakdanja skušnja. Še drug izgled! Države same za-se so dandanes brez vere, kajti nobena ne priznava, da ima to ali ono vero kot svojo vero. Neverne države so pa v novejšem času silno napredovale, kajti tako močne niso bile nikdar, kakor so dandanes. Vojaki se štejejo po milijonih, bojno orožje raste, kakor trava, vojne ladije se ogromno množijo; vsaka država ima toliko moči, da bi zamogla drugo do cela vničiti in pokončati. Kakšen napredek, kaki blagri! Pač res napredek in blagri, ki požrejo mirnim ljudem na stotine milijonov! In to je nasledek nejevere, ker v nejeveri veljá moč, sila, ne pa pravica. Tako deluje nejevera tudi na drugih straneh javnega življenja: pokončuje, razdira ogromno, zida malo ali pa nič. — Nejevera je pa tudi gotovo, negoljufivo znamenje, to se pravi: ona napoveduje, kar se bo gotovo zgodilo. Ona kal, iz ktere poganja vera, je v srcu vsakega človeka in vsakako se mora razviti. Razvije se lahko v vero ali pa v sovraštvo do sv. vere, nekako tako, kakor izhaja iz človeškega srca ljubezen, pa iz ravno tistega vira izhaja sovraštvo; tudi se mnogokrat ljubezen kar naglo spreminja v sovraštvo. Zato se ni mogoče nobenemu tako zatajiti, da ne bi imel nekaj „verskega“ v srcu, in ako pravimo, da je dandanes svet malomaren v veri, hočemo s tem reči, da zanemarja za nalašč ono čustvo v svojem srcu, ki rodi vero, in da goji raje sovraštvo do vere ali nejevero, kakor

LISTEK.

Zemljepisno-zgodovinski opis Novomeškega okrajnega glavarstva.

(Dalje.)

Brusnice.

Velika cesta, ki drži iz Ljubljane na Hrvatsko, razdeli se pri Novem mestu v dve; jedna gré čez Gorjance na Karlovec, druga pa v Zagreb po Šentjernejski ravnini. Če potuješ po zadnji proti Kostanjevici in Krškem, dospeš čez kake dve uri hodá od Novega mesta po strmem klanci v dolino, in zagledaš ob desni strani ceste veličastno župnijsko cerkev. Župnija se razprostira po holmeih na podnožji Gorjancev, mejé proti severu na Šempetersko, od ktere jo loči Krka, proti jugu na Stopiško, proti vzhodu na Šentjernejško in proti zahodu na Šmihelsko župnijo.

Razun Gorjancev nima ta občina posebno visocih gorá; najvišji so Gabrje (394 m.). Izpod Gorjancev izvira potok „Brusničica“, kteremu se na Ra-

teži pridruži Izvirek, združena gonita tri mline, ter se stekata v Krko.

Zemljo te občine pokrivajo največ njive, travniki in vinogradi, doloma pa tudi gojzdi in grmovje. Prebivalci se živé večinoma ob poljedelstvu, sadjarstvu, vinarstvu. Nekteri se pečajo tudi s čebelarstvom. V Velikih Brusnicah izdelujejo tudi obroče za sode, ktere prodajajo ob trgatvi po bližnjih semenjih.

Župnija je iz novejšé dóbe. Postala je samostojna še le leta 1787. Do teh dób je pripadala k Šentjernejski s podružnicami sv. Andreja v Leskovci; sv. Danijela v Suhodolu in sv. Jere na Gorjancih.

Sedanjo cerkev, ki je jako prostorna, če tudi ni okusno zidana, sezidali so l. 1840 pod rajnim g. župnikom Štefanom Turkom. Znamenita sta v cerkvi dva orjaška kamenita stebra, ki podpirata kor. Pri vožnji do cerkve so rabili štirideset parov volov. Za notranjo opravo pa je že jako mnogo storil sedanji župnik, č. g. Valentin Brgant. — Leta 1798 se nahaja tu župnik Mihael Vrtin, a l. 1813 Primož Smolnikar.

Znamenite so po okolici tudi tako zvane gomile ali ajdovski grobi, pokopališča iz rimske dóbe.

Lastno šolo je dobila župnija še le leta 1877. — Ob Krki stoji grad „Struga“, ki je imetje g. T. Fichtenau-a.

Statistični pregled.

Brusniška občina šteje 2571 prebivaleev z onimi 13 vasmí, ki spadajo k Šentjernejski fari; župnija pa 1468 prebivaleev, in sicer: Brusnice velike (434), Brusnice male (66), Ratež (125), Brezje (13), Leskovec (62), Gumberk (43), Žerjavín (15), Suhodol dolnji (132), Suhodol gorenji (145), Ingarje (78), Gaberje (355). Hiš je 494.

Šolo ima jednorazredno. Za šolo godnih otrok je 200, izmed teh obiskuje 150 vsakdanjo in 50 ponavljalno šolo.

Razun župnijske cerkve sv. Križa je sedaj le še jedna podružnica sv. Janeza Krst. v Gaberji s pokopališčem in pa stara župnijska cerkev, sedaj kapelica, na pokopališči poleg župnijske cerkve. Druge podružnice so se tekom časa razrušile.

Prečina.

Prečinska župnija se razprostira proti severo-zahodni strani okolo Novega mesta in sega malo da ne do mesta; proti severu mejí na Mirnopoško žup-

pa vernost. Zato se bode pa to globoko in močno čustvo, ta moč gotovo razodevati morala, kakor se tudi sovraštvo do kakega človeka gotovo razodeva in ne ostane zaperto v srcu. Zato je vera v političnem življenju zelo važna in bolj pomenljiva, kakor mnogo drugih javnih zadev. Pomislimo le, da so bile verske vojske že v starem veku, o srednjem veku mi še ni treba govoriti in v novem veku je bilo enako. Tudi so verski boji veliko bolj naravni, kakor pa narodnostni. Naravno je, da se prepirata dva, ki imata neenake verske pojme, nenaravno je prepirati se, ker govoriva mi dva različne jezike. Gotovo je tedaj, da bode to, kar imenujemo vero in nejevero, še vedno in močno gibalo svet in vplivalo tudi v politično življenje. Naj se dandanes svet dela, kakor da je malomaren za to vero, je vendar ta malomarnost podobna sovraštvu, ki se kuha na tihem, ali pa ki hoče nasprotnika zaničevati ali prezirati, kakor da bi ga ne bilo: v resnici se pa misli vedno pečajo s sovražno osebo. Nejevera in verska malomarnost bodele prišle do vrhunca in bodele divjale, razdevale, pokončavale, kakor vihar: toda vreme se bo zjasnilo in iz one kali, ki je rodila nejevero, pognati bode zamogla krepkeje vera v prenovljenem človeštvu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. avgusta.

Notranje dežele.

Presvitli cesar praznuje danes svoj rojstni dan, ktere ga po celi državi gromčeji topovi prebivalcem oznanujejo, v tih samoti v gorskem zatišju Ischlu v sredi svoje družine, kakor je to že več let njegova navada. Vendar sta ga pa letos počastila dva imenitna gosta danski in grški kralj, ki sta v Gmundenu na počitnicah. Ostala sta pri dvornem kosilu, zvečer sta se pa vrnila zopet v Gmunden, cesarska rodovina pa na Dunaj.

O **Kromerizhi** čuje se vsak dan kaj novega, vsak dan kaj drugega! Toliko je do sedaj gotovega, da bode shod 24. avgusta. S cesarjem pojde njegovo spremstvo in pa minister Kalnoky, ki se je te dni ravno iz Varzina povrnil. Na postaji Gulin pred Kromerizem pozdravila se bode ta cara privikrat in se potem skupno v Kromeriz peljala, kjer jih bo pričakovala cesarica Elizabeta. Z ruskim carom prišla bota tudi njegova starejša sinova velikokneza Nikolaj Aleksandrovič in Jurij Aleksandrovič, minister Giers in pa oba poslanca ruski in avstrijski. Car Aleksander peljal se bo v mesto pri drugem mostu čez Moravo, kjer bo takoj dospel v grajski park in od tod v svoje prostore. Na kolodvor ne bodo pustili nikogar. Redarjev ruskih in avstrijskih je že toliko ondi, da človek na vsak korak na jednega zadene. Mislimo, da bi jih pri nas v Avstriji ne bilo toliko treba.

Liberalnih Nemcev časniki lažejo, da že sami sebi verjamejo. Ker drugega niso vedeli, raztrosili so ob pasjih dneh laž, da si **Poljaki** nič drugega ne želijo, kakor da bi skoraj Avstrija in Rusija skupaj treščili. Podtikajo jim pa pri tem umazane in tajne nakane, češ, to bi bila priložnost, da bi se Galicija odkrehnila od Avstrije, Ruskopoljska od Rusije in bi se ustanovilo zopet kraljestvo poljsko. Poljaki se pa takemu nesramnemu sumničenju odločno protivijo in so takoj z dokazi pri rokah, da do sedaj še niti jeden poljski politikar in še niti jeden časnikar o tem kaj sličnega znil ni, kakor tudi še nobeden volilec za to svojega glasú ni oddal ne pri volitvah

v državni in ne pri onih v deželni zbor. Poljaki sedaj nimajo nikake bolj važne želje, kakor da ostane Galicija pod perutami avstrijskega orla, kjer ji je na sedanjem stališču zagotovljen obstanek in se smé nadjati razvoja, ki ji je edino le tedaj mogoče, če se bo opiral na konservativen značaj skupne Avstrije. Kar nemški listi o tem več pišejo, ni drugega nego domišljija njihovih časnikarjev, ki nima drugega namena nego Poljake nesramno sumničiti ter jih svetu predstavljati kukor prekucuhe in rovarje!

Grof Schönborn, novi nadškof Praški, izdal je pastirski list, v katerem svojim vernim naznanja, da ga je že ranjki knez in kardinal nadškof Schwarzenberg sam zaznamoval za svojega namestnika in ga je v to s tresočo roko poblagoslovil. Na podlagi tega nadja se pri svojih vernih tudi tiste ljubezni in vdanosti, ktero je ranjki knez v tolikošni meri vžival, kajti prizadevati si hoče, da ga bo, kolikor mogoče posnemal. Posebno bodo pa njegove roke vedno odprte revežem in zatiranim, katerim bo skušal solze sušiti. „Ranjki nadškof delil je z reveži svoje premoženje, po drugi strani posvetil je pa svoje življenje v apostolski ljubezni proti duševnemu siromaštvu naših dni, kajti duševno siromaštvo je tisto, ki človeka v resnici nesrečnega in pomilovanja vrednega dela. Oj ko bi vas mogel prepričati, pravi pastirski list dalje, da se prava sreča in pravi mir, kolikor ga tukaj sploh doseči moremo, zadobiti dá le na podlagi katoliških resnic in da je red človeške družbe, sreča in blagostanje družine temveč v nevarnosti, čemveč se človek od božjih resnic oddali. Tudi pri nas bilo bi marsikaj lahko boljše, če bi se ljudje več ozirali na razodete nam resnice božje in bi se vedno po njih ravnali! Jaz hočem v tem posnemati ranjkega sprednika in Vam hočem obojim Čehom in Nemcem v enaki meri ohraniti svojo ljubezen, kakor je on to delal!“ — Sprejem in sprevod je bil veličasten. Župan dr. Črny pozdravil ga je v češčini in nadškof je zopet v češčini odgovoril. Nemško-liberalcem se je to grozno pokadilo in sedaj jako umazano zabavljajo čez „českega nadškofa“: pa — oni rodijo sad po kakovosti drevesa — tudi pred niso nič lepše o njem pisali.

Suplentom odpira se lepša bodočnost, kar jim bo vsakdo rad iz srca privoščil. Ni ga stanú, razun duhovskega, v katerem bi se moral človek celo življenje učiti, če ga hoče sicer dobro spolnjevati, le bodoči in pravi profesor nikdar ne smeta mirovati, ko sta že poprej po 15 do 16 let pri knjigah tičala! Kakor nalašč imel je pa suplent za spodbudo ali kali dosedaj še to nadlogo, da je moral skoraj vsak po 6 do 7 let čakati, preden je postal pravi učitelj ali profesor; so pa tudi suplentje, ki so po 10 do 12 let suplirali. Pri vojakih, kjer se človek v osmih letih izuči, da je za oficirja dober, če je le količkaj nadarjen in marljiv, v dvanajstih letih marsikdo že stotnik postane; pri učitelstvu tega do sedaj ni vsak dosegel. So, ki so postali profesorji, pa jih je tudi veliko, ki še vedno čakajo s 600 gold. Vsled tako slabih razmer jeli so se velikošolci kujati in se jih je v poslednjih letih vedno manj v jezikoslovne in modroslovne velike šole vpisavalo. To je pomagalo, kajti pri ministerstvu jeli so se bati, da utegne priti čas, ko Avstrija ne bo več zadosti domačih moči imela za profesorje. Da se temu izogné, sklenil je minister dosedanje navado opustiti, da so suplentje na ustanovljenih proforsorskih mestih službovali in bo vse take, posebno kar jih je že bolj pri letih, takoj imenoval za profesorje, druge pa kmalo za temi. Prav je! Človek, ki se je toliko trudil in učil, naj dobí tudi primerno službo!

Vnanje države.

Česar se človek najbolj brani, po tistem navadno najrajši seže; pri nas tudi trdijo, da se na svetu zarečenega kruha največ pojé. Nekaj sličnega si mora človek misliti o Nemcih, ako premišluje, kako

se je še lansko leto Bismark z vsemi štirimi branil **naselbinske politike**. Vendar pa vsi Bismarkovi ugovori niso bili drugega nego mlačva prazne slame in gola opozicija; kajti takoj, ko je mož videl, da Nemci resnobno zahtevajo po naselbinah in po njihovem pokroviteljstvu od strani vlade, se je vdal. Brali smo potem o Kamerunu, nedavno o Zanzibaru in v soboto je telegraf naznanil, da so nemški vojni parniki obkolili v tihem morju ležeče Karolinske otoke, kjer so se Nemci in Angleži že pred leti s trgovino naselili. O ravno teh otocih pa Španjolci trdijo, da so njihova lastnina, če tudi se že sto in sto let niso brigali za nje. Nemška vlada je to špansko zahtevo pri pripoznavanju vrhovnega pokroviteljstva na Karolinah odločno odbila; sedaj se Španjolci že na drugo pripravljajo in se jim bo prej ko ne tako godilo, kakor prvokrat. Vojske pa tudi ne bo zaradi tega, naj bi se Španjolci še tako razžaljane kazali, kajti za boj na morju dandanašnji Španjolci ravno niso sposobni, bodisi že s katerokoli moderno državo. Sploh se bodo pa Španjolci še velikrat blamirali, če bodo svoje pravice na posamične dele zemlje še iz tistega časa izpeljevali, kedar jih je še Columb učil, kako se jajce na ost postavi, da stoji. Za tisto kar je bilo, dandanes še žid ničesar ne dá.

Ozrmo se danes zopet nekoliko na Pirenejski polotok na tolikanj in tako krasno opevano in opisovano **Španijo**. Grozno je Vam tam, res od dne do dne groznejše. Številke, ki nam kažejo množico žrtev, ktere kolera vsak dan zahteva, so od dne do dne večje, če tudi španske vlade poročila pravijo, da po nekterih krajih kolera pojema. Pojema že, to je res, ker je že pobrala, kar je imela, toda tako pojemanje je ravno tiste vrednosti, kakor rubež pri cesarskih davkih, kedar so kmetu že vse prodali, pa je vendar-le še vedno dolžan. Kdo le bo o takem govoril, da se mu je na bolje obrnilo? Čujte izgled. Vas Montagudo v pokrajina Soria je imela pred kolero 700 prebivalcev. Kolera pride in jih daviti začne. Meseca julija pobrala jih je kar od kraja 560. Montagudo ima danes od svojih 700 duš le še 140 prebivalcev. Če jih kolera ne bo več 560 pobrala, pač to ni njena zasluga in ni še pojenjala, pač pak je vzrok selišče, ki nima več 700 duš, temveč le 140. Tako španska vlada svoja poročila barva, svet jih pa veruje. Najlepše je pa to, kako da se Francozje in Španjolci drug drugega čuvajo ob meji in jako pridno razkužujejo (desinficirajo), znotraj tako po Španskem kakor po Francoskem jih pa kolera davi, da je grozno. Ali bi ne bilo bolj pametno, če bi rajši svojo pozornost na omejitev kolere doma obrnili, potem še le pazili, da jo jim ne bo kdo iz Francoskega tje kaj zanesel. Francoska je v primeri s Španijo še zdrava, le okoli Marseille se je kolera zopet oglašati jela. Španjci naj bi toraj ne lovili muh ob francoski meji, kedar jim doma golobje vhaajo.

Gladstone je pri vsi svoji nezmožnosti v angleški zunanji politiki marsikaj dobrega napravil in dovršil domá, kar mu niti najhujši sovražnik odrekati ne bo mogel. Najvažnejša taka čina sta irska postava in pa preosnova volilnega reda. Gladstonu, ki v Sudanu prav nič ni opraviiti mogel, je bilo določeno, Ircem napraviti agrarno postavo in jim s tisto iz rok izvití orožje proti Angležem. Gladstone je Irce napravil iz zakupnikov posestnike, iz sužnjih samostojne. Koliko je bilo čitati še do lanskega leta o grozovitnih pobožjih in drugih neredih po irski zemlji! Vstaja za vstajo, umor za umorom in požiganje za požiganjem sledilo si je — to se vé, da vse na škodo lastnika — zakupnik se je vrlo malo brigal če mu je dom pogorel, ker ni bil njegov. Tudi v parlamentu bili so Irce vedno v strastni opoziciji z vlado in najljubše bi jim bil upor. Sedaj bode to drugače. Irec, sam gospodar, se bo vsake zarote skrbneje izogibal, kakor pa, če bi bil ostal le najemnik, kar je bil še do lanskega

nijo od ktere jo loči 419 m. visoki Kačji ert, in pa Šempetersko; na zahodni strani jo oklepate pa Ajdovška in Soteska, na južni strani pa dela mejo Krka med Vavtvasjo in Šmihelom. Tla so valovito brdovje. Ljudje se bavijo z živinorejo, poljedelstvom in nekoliko tudi z vinarstvom. Tu se izdeluje tudi mnogo opeke, ktero vozijo v razne bližnje kraje.

Poleg župnijske cerkve teče potok Prečnica, ki je v malem podoben Ljubljani. Daleč onostran gorovja teče po prijazni Trebanjski dolini z imenom Temenica. Pri Ponikvah se zgubi pod zemljo; pri Vrhpeči v Mirnopedski župniji se zopet prikaže na dan izpod velikanske skale. Po kratkem teku skrije se pri Goriški vasi, in še le pri tako zvani „Luknji“, dober četrt ure od Prečine, prigrmi iz skalnate votline na dan tako velika, da goni ob izviru mlin in žago za les.

Poleg je tudi znamenita podzemeljska jama; je jako prostorna in polna lepega kapnika in druge golazni, ki ljubi takove kraje.

Nad izvirom Prečine stoji na strmi pečini skoraj popolnoma skrit grad „Luknja“ (Lueg).

V zgodnji dóbi so tu gospodarili Luknjiški gospodje. Po svoji legi je jako podoben Predjamskemu

na Notranjskem, v katerem je gospodoval v 15. stoletju siloviti Erazem Predjamski. Za časa turških napadov je bil Luknjiški grad prebivalcem varno in gotovo zavetje, kojega niti zapazilo ni turško oko. Tudi bi se bili zaman trudili dobiti ga v pest, ker je bil neprihoden dohod, če je bil most vzdignjen. Razgled opovirajo okolo stoječi hribi. Po zimi ga solnčni žarki le nekaj trenutkov dosejajo in ogrevajo. Tudi poleti zaide solnce že okoli četrte ure za hribovje. Za gradom je videti globoko kotlu podobno globino, ktero na jedni strani mejí skoro navpično skalovje. V tej globini tudi po leti redkoma skopni sneg. Kot dijak sem ga pred leti meseca julija večkrat še našel iskaje tu raznih rastlin. Okolica je namreč znamenita zaradi različnih rastlin, ki se tu dobijo; zaradi tega jo naravoslovci radi obiskujejo.

Kedaj so tu postavili grad, nam ne pové zgodovina. Ko je izmrla rodbina Luknjiških gospodov, prišel je v last avstrijskim vojvodom. Cesar Maksimilijan I. ga je podaril (l. 1494) Frideriku Galenberskemu. S tekom časa so se spreminjali lastniki; z začetkom tega stoletja je bil imetje grofa Evgenija Barbota. Pozneje se nahaja v lasti rodbine pl. Fich-

tenau-ove, po kateri ga je podedovala rodbina pl. Langerja; v najnovejšem času pa ga prodala kakor tudi sosednji grad „Zalog“, ki je kake pol ure od Luknjiškega na prijaznem holmei.

19. avgusta 1827 je prišlo proti deveti uri v Luknjiški grad 16 roparjev iz Bosne preko Kočevskega hribovja. V Kočevski šumi zgrabijo nekega ogljarja, oblečejo v jednako obleko in prisilijo, da jim je kažipot proti Luknjiškemu gradu. Prišedši okolo poludne k cerkvi sv. Petra na hribu nad sotesko, odpočijejo si nekoliko in v cerkvi opravijo tudi — svojo molitev! Potem jih poveljnik uvrsti in vkrene potrebno za napad. Tako uvrsteni korakajo lopovi preko Soteske, Polja in Straže proti gradu, kamor dospejo okoli devete ure. Z nekoliko možmi zasede poveljnik uhod, drugi pa prideró v grad. Lastnik gradu pl. Fichtenau se je s svojo soprogo in sinčekom ravno odpeljal v Ljubljano. V gradu sta bila le dva uradnika in nekaj poslov. Na brambo tudi misliti ni bilo, bila bi brez vspeha. S hantljarom v roki stopi „harambaša“ v jedilnico, kjer sta uradnika ravno pri mizi sedela, ter zahteva, naj mu izročé vso gotovino, če ne, bode rabil silo. Potem pa mirno sede za mizo, ter zavžije, kar je bilo na

leta. S tem bode postal pa v našem smislu konservativen, t. j. držal se bo, kolikor se bo dalo, reda in bo vse pred podpiral, kakor pa prevrat. Svoje škode menda vendar nihče ne pospešuje, in tudi Irči je ne bodo. S tem korakom je Gladstone Angleški mir podelil, po katerem bi se bila brez nje zastoj ozirala. Drugi korak je pa splošna volilna pravica, na podlagi ktere se bodo letos meseca novembra volitve v parlament vršile. Do sedaj so imeli na Angleškem le gotovi razredi volilno pravico, sedaj jo bodo dobili vsi in je Gladstone s svojo preosnovno feudalizmu in kapitalizmu tla popolnoma spodnesel. To je pa ravno vzrok, da se danes še ne more reči kdo da bo zmagal pri bodočih volitvah, ali konservativci ali liberalci.

Kako daleč smejo *Rusi v Aziji*, da bodo Angležem v resnici nevarni postali, to je vprašanje, s katerim so se Angleži v najnovejšem času jako pridno pečali in so tudi uganili, da se za afganski Turkestan, dalje za Herat in njegovo okolico ne bodo mnogo pečali, ker bi se dotični kraji le z veliko silo emirju ohraniti dali in se poleg tega Angležem tudi emirjeva lojalnost ne zdi posebno trdna, če tudi mu na leto po 250.000 funtov sterlingov pošiljajo za podporo in ga povrh tega še s topovi in starimi puškami preskrbljujejo. Streliva ima pa za nameček, kolikor ga ravno poželi. Emir jim je sicer za to vse obljubil in še mnogo več, kakor pa v slučajih, če bi Rusi res na Afganistan pritiskali, spolniti mogel. To je Salisbury-ju tudi dobro znano, kajti on pozná Abduramana tako dobro, kakor slab denar. Zato so si sami jeli položaj preiskavati in so prišli do spoznanja, da dokler bi se Rusi ne bližali Kabulu in njeni okolici, tako dolgo so vedno še lahko dobri prijatelji z njimi; kljub temu morajo pa že sedaj gledati, da si vtrdijo na severu indijsko mejo. Rusi v Heratu jim niso nevarni, Rusi v Kabulu bili bi pa že smrtni vdarec za Indijo in tega se morajo čuvati. Rusi ob reki Herirud bodo opraviti imeli edino le z emirjem Abduramanom, Rusi ob Indu opraviti bi dobili z Angleži. Prišlo bode tudi do tega, kajti ni kaj prida verjetno, da bi se Rusija lepe Indove doline izognjevala in z njo vred krvavemu boju; čemu pa sicer železnico dela v osrednjo Azijo in svoje ljudi tjekaj pošilja?

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 16. avgusta. Slovenski potniki so bili na Dunaji veličastno sprejeti. Južni kolodvor je bil natlačen ljudi, če tudi je velik; kljub temu pa ni bilo najmanjšega nereda. Vlak se je sicer jedno uro prepozno na Dunaj pripeljal, kar pa ni prav nič oviralo slavnosti in srčne prijaznosti, s katero so na Dunaji živeči Slovani naše sprejeli. V imenu vseh pozdravil jih je za dobrodošle Čeh, dr. Lenoch, ki je predsednik slovanskega pevskega društva, v imenu Slovencev samih pa naš rojak gosp. Pukl. Zahvalil se je g. Iv. Hribar v slovenskem in češkem jeziku, kazaje na česko-slovensko pobratimstvo. Po pozdravu spremili smo jih v mesto, kjer smo se zvečer prav dobro zabavali na koncertu, ktereга smo došli bratom na čast napravili v dvorani hotela „zum Goldenen Kreuz“. Če tudi je ondi silno veliko prostora, se je vendar vse trlo, tako je bila dvorana gosto natlačena. Napitnica sledila je napitnici. Ko je napitnico dr. Lenoch v krepkem pozdravu dobrodošli nam gostov sprožil, se mu je g. Hribar zopet zahvalil, ter je dalje razlagal namen tega popotovanja, da gredo namreč obiskat narodno gledališče in občudovat njegovo krasoto. Pevce Vaše pa sami bolje poznate, kakošni „gadje“ da so!

mizi. Tovariši pa so med tem izpraznili blagajnico ter odnesli osem sto goldinarjev, zlato lepoticje in drugo srebrno namizno orodje. Poveljnik še sede k glasoviru ter zaigra nekaj melodij. Slednjič si dajo prinesiti na dvorišče iz kleti najboljšega vina, ktereга med petjem pijejo. Okolo enajste ure jo pa odrinejo v red, kakor so prišli proti Vavti vasi čez most proti Jurni vasi. Na potu pa so že zadeli na stražnike, s katerimi se vname boj. Usmrteni so bili štirje stražniki, jeden lopov in nek kmetski mladeneč, ki je po naključju zraven prišel. Drugi so srečno odnesli pete in plen preko Gorjancev na Hrvaško.

Prečinska župnija pripadala je v poprejšnji dobi k Novomeški. Leta 1716 pa so ustanovili za to okolico lasten vikarijat v Straži dolnji; a leta 1767 so premestili vikarijat k cerkvi v Prečino.

Tudi vasi po tej župniji so jako stare. Beršljin in Ločina se omenjate že v ustanovnem listu zavedajočem „Novo mesto“ vojvode Rudolfa IV.

Statistični pregled.

Prečinska župnija broji 2231 prebivalcev, ki živé v 479 hišah in 23 vaséh. Te so: Doljni vrh

Le toliko Vam povem, da je vse strmeló, ko so se oglasili. Ploska ni bilo ne konca ne kraja in krasni večer nam je le prehitro potekel.

Iz Hrenovic, 17. avgusta. V četrtek zjutraj točno ob polu treh je brez predhodnega groma ali dežja strela z groznim ropotom vdarila; malo potem se je zdaten dež vil in neprenehoma je švigal blisk za bliskom, enako tudi gromenje. Po dnevu se je nasledek strele pokazal; v starodavno in visoko lipo nad župnijskim stanovanjem je vdarila, najvišje veje obelila, oklestila in odtrgala, da je listje, lub in veje na vse strani ležalo. Šla je pa razdeljena po dveh stranéh lipe v zemljo. Druge škode nam ni napravila; pač pa velik strah. Zvonik je komaj deset metrov proč, ima lanskega leta z nova pozlačeno jabelko, pa tudi strelovod čisto nov, toda strela se ga je ognila. Pred 6. leti je strela pet minut proč vdarila v hrast v farovške gojzde nekako tudi v tem mesecu, in hrast je tako razčesala, da bi bil z nitmi lahko predel, in ker ga niso takoj porabili za kurjavo, so ljudje mislili, da je v vražah.

Nekaj časa smo imeli sušo, pa pri nas ne preobčutljivo; z letino bi bili zadovoljni, pa češpelj in jabelk ni nič; zimska rž je slaba, dobro obeta krompir, fižol in kisava. Navalile so se gosence, sleherni dan jih je treba obirati. Sená je več mimo lani.

Iz Maribora, 16. avgusta. (O Mariborski stolnici), ktero ravno zdaj od zunaj in znotraj popravljajo, je bilo že večkrat v „Slovenec“ kaj omenjeno, zato bi menda marsikomu ljubo bilo, ko bi o tem kaj več izvedel.

Povod vsestranskemu prenovljenju stolnice bil je ta, da se je lani o Petrovem kos žlebeža na severni strani presbiterija porušil ter so po večkratnem preiskovanju spoznali, da je cela cerkev potrebna natančnega popravila. Ker je stolnica ob enem mestu farna cerkev, vzel je konkurenčni cerkveni odbor potrebno popraviljanje letos v roke, a ko so bili odri postavljeni in se je videlo, kako je bila cerkev v teku časa po različnih pritisklinah in popravkih v svojem prvotnem gotskem slogu popačena, sprožili so nekteri možje misel, ali ne bi kazalo pri tej priliki cerkev ne le popraviti, ampak tudi olepšati in slogu primerno prenoviti. Ta misel je večini ugajala in kmalu so začeli v ta namen prostovoljne doneske zlagati in ne le po mestu, ampak tudi po celi škofiji mile darove pobirati. Stavbeni odbor je tedaj tudi sklenil, da se bode stolnica in mestna farna cerkev popravila in svojemu slogu primerno olepšala. Kako stavbeni odbor to name-rava izvršiti, se zdaj že vidi, ker je od zunaj skoro že vse dogotovljeno. Okna so dobila svojo prvotno špiljasto podobo, prizidane luknje in oratoriji so odstranjeni in podporni stebri so slogu primerno izdelani. Znotraj so pokvečeni obok popravili in v zadnjem delu samo malana rebra iz lesa in cementa naredili. Stebre med srednjo in stranskimi ladjami bodo bolj pravilno razdelili in kolikor mogoče njim enako podobo dali, da bodo res podobni stebrom, ne pa predreti steni, kakor do zdaj. Od zunaj in znotraj bode cela cerkev na novo ometana in po stebrih na presno tako prečrtana, da se bode videlo, kakor bi bila iz rezanega kamna sezidana. Razume se, da bode tudi streha popolnoma preiskana in popravljena. Ko se vse to dogotovi, bode Mariborska

(116 preb.), Griblje (24), Hruševce (60), Hudo (69), Kal (60), Bučna vas velika (129), Bučna vas mala (45), Lokve (61), Ločina (116), Muhaber (52), Potočarska vas (79), Prečina (128), Zalog (115), Sela (57), Kamenica gornja (88), Kamenica doljna (159), Straža (336), Suhor (34), Čečna vas (125), Podgora (128), Beršljin (134), Boršt (16), Cegelnica (100).

Razun župnijske cerkve sv. Elija so še te-le podružnice: Marije Device na Straži s pokopališčem, sv. Martina v Zalogu s pokopališčem, sv. Janeza ap. na Kamenici doljni s pokopališčem, sv. Križa na Kamenici zgornji s pokopališčem, in pa kapelici Marije Device v Luknjiškem gradu in sv. Frančiška Ks. v Zaloškem gradu.

Duhovno pastirstvo oskrbljuje župnik z jednim kaplanom. Znamenito je, da je sedanji župnik, č. g. Janez Bačnik, 83letni starček ter zlatomašnik od l. 1881, oskrbuje Prečinsko duhovnijo že čez 40 let. Poleg župnijske cerkve je šolsko poslopje (jednorazrednica). Za šolo godnih otrok je 457, od katerih šolo obiskuje 336.

(Dalje prih.)

stolnica res kakor nova cerkev videti. Nadjamo se, da bode vse zidarsko delo do zime dogotovljeno.

Drugo leto pa bode treba za notranjo olepšavo skrbeti. Že zdaj se slišijo pogostoma želje, naj bi se tudi pri notranji opravi na to strogo gledalo, da bi vsa oprava bila slogu primerna in liturgičnim zahtevam odgovarjala.

Domače novice.

(Cesarjev rojstni dan.) Črno-rumene zastave po beli Ljubljani po vseh cesarskih uradih in zavodih razobešene napovedujejo nam, da mora nekaj posebnega v deželi biti. In res, rojstni dan presvitlega cesarja Franca Jožefa praznuje danes čvrsta Avstrija in ž njo vred mila domovina naša. Rostni dan presvitlega vladarja praznoval se je po stari navadi kolikor se je dalo slovesno. Sinoči napravili so Kuhnoveci veliko počitnico z godbo po mestu, danes zjutraj ob 1/2 6. uri zbudili so nas pa topovi 13. polka kornega topništva, takoj za njimi pa vojaška godba pešpolka 97. kralj Milan Srbski. Ob 8. uri zjutraj imeli so vojaki, kar jih je sedaj v tukajšni posadki vojno službo božjo na travniku blizo kolizeja. Ob 10. uri je bila pontifikalna maša, ktere so se vdeležili tukajšnji načelniki uradov in cesarskih zavodov. Po službi božji sprejemale so se pri c. k. deželni vladi častitke presvitlemu cesarju od raznih načelnikov in družih zastopov. Častniki so napravili skupni banket v kazini pri katerem je svirala vojaška godba, z Grada so ji pa topovi odzdravljali.

(Naše popotnike v Prago) so v Brnu ondašnji Slovani prav lepo sprejeli in jih češki pisatelj Rebec v slovenščini pozdravil. Zvečer so jim priredili Čehi koncert v češki „Besedi“. Velikansk vtis je napravilo petje Ljubljanskih čitalničarjev.

(100 goldinarjev) poklonil je g. deželni predsednik baron Winkler povodom rojstnega dne presvitlega cesarja Ljubljanskim revežem; po 25 gold. pa štirim drugim dobrodelnim zavodom za zane-marjene otroke.

(Povod prihoda cesarjevičnje Štefanije) z malo nadvojvodinjo Elizabeto v Miramar so morske kopeli, katerih se bo visoka gospa ondi posluževala.

(Lahonska predrznost.) Spodobnejšo zabavo svetujemo gg. Italijanom bivajočim tu v Ljubljani, nego je psovanje in grdenje naših vojakov, zasmehovanje njihove obleke ter v obče zasmehovanje Avstrije. Poznamo sicer italijansko brezobzirnost in lokavost; vemo kako so nezadovoljni z vsem, kar je tujega in ne pripada „Italiji uniti“ pod „Rè Galant uomom“; tudi nam ni neznano, kako željno hrepené po združenji namišljene „Italije irredente“ in da le vsled poslednjega tako radi dohajajo v obilnem številu na sever, posebno tu sem v Ljubljano, ki po njihovem programu spada še pod „Italijo unito“; a mislili smo vendar, da niso toliko vrtoglavi in brezozirni, da bi se drznili na rojstveni dan Nj. Velikanstva pri javni vojaški paradi v proslavljenje imenitnega dne zaničevati in smešiti naše vojaštvo z dvomljivimi dovtipi o njegovem junaštvu, pitaje je z mežami in primerjaje oblačila z onimi pustnih šem, kar se je pa danes pri vojaški maši pri kolizeji med petimi zastopniki strahopetnih potomcev hrabrih Rimljanov vendar godilo. Misleči, da jih nikdo okoli stoječih ne razume, razgovarjali so se popolno svobodno in skušali v tem, kateri bode drugega prekosil v zabavljanji čez naše vojaštvo. Je li to hvaležnost za gostoljubnost, ktero širokoustni Italijani, ki so priznane med vsemi najbolj zavratno pa tudi strahopetno ljudstvo, vživajo tu v Ljubljani? Kaj je temu vzrok, si lahko mislimo! Italijani nikakor ne morejo pozabiti, kako jim je naša hrabra armada že večkrat krvavo nasipala hrbte in glave in vedno mislijo na „revancho“ (povračilo), deloma iz osvete, a večinoma pa iz pohlepnosti po naši lepi domovini, ktero bi radi malo po malem pripravili (glej Primorsko in Dalmacijo!) za združenje z raztrganim laškim čevljem. Toda, laški junaki, ne zabite Kustoce, Visa in enakih krajev.

(V dolenskih Toplicah) pri Novem mestu vpisali so na 14. avgusta 1118. gosta.

(O ravnopravnosti) našega jezika na južni železnici spregovorila je „Südost. Post“ že zopet v petek na prvem mestu. Dobro je tako; naj bi se naše občinstvo le večkrat posluževalo prijaznih mu listov v tem smislu in kmalo bomo dosegli, kar nam trdovratni železničarji zadržujejo. Železnicam pod milim Bogom nobena reč huje ne dé, kakor če jih kdo v

„cajtenge“ dene. Ker nam južna železnica drage volje noče priznati raznopravnosti, prisilimo jo po tem potu.

(Zagrizenost štajarskih nemčurjev.) Da se bolj natančno spozna zagrizenost in zaslepljenost štajarskih nemškutarjev, naj služi ta-le kratka dogodbica. V nedeljo popoldne je bilo na Mariborskem kolo-dvoru posebno veliko kmetskih popotnikov, kateri so se iz raznih božjepotnih krajev domú vračali; ker pa so hoteli nekteri iti v vozove, kateri so bili namenjeni, da tam ostanejo, je priskočil uradnik ter jim je, ker so sami Slovenci bili, prav prijazno v slovenskem jeziku pripovedoval, da tu ne smejo notri ako se hočejo dalje peljati, ker ti vozovi ostanejo tu. Ljudje, kateri so bili v svojem edino jim razum-ljivem domačem jeziku nagovorjeni, so hitro ubo-gali in prestopili v druge zato odločene voze. Nek gospod kateri je to stvar od strani opazoval, je rekel proti nekemu drugemu potniku iz Maribora domá: „Glejte, južna železnica bo vendar tudi enkrat spre-videla, da se mora tudi tu enakopravnost izvesti, ker sedaj vidim, da so začeli uradniki tudi že z ljudmi, kateri družega ne razumejo, slovenski obče-vati.“ Nato se pa omenjeni Mariborski gospod prav surovo zadere, da to ne smé biti in da to ne trpijo Nemci ter da bo že Prusija zato skrbela, da se po Štajarskem ne bo smelo na železnicah in po uradih družega nego nemški govoriti, ker kakor on meni itak ne bo dolgo, da bo cela Štajarska pruska de-žela, kar tudi vsi Nemci želijo. Prvi gospod je potem štajarskega Prusa najprvo pohvalil, da se tako „oli-kano“ vede, ker on ga je vendar prijazno nagovoril, potem pa pristavil, da je to gotovo toliko hvalisana „deutsche Bildung“ in ga še prav pošteno oštel za-rad njegovega avstrijskega domoljubja; na kar se je pa potem ta nerešeni avstrijski Nemec kmalo zgub-il, ter se ni upal več dosti ugovarjati. — To je le en slučaj nemškutarske zagrizenosti na Štajarskem, ako se pa po Štajarskem potuje in se pride v do-tiko z narodnjaki, vé vsakdo vse polno takih in še hujših dogodbic, ktere pač res o vsem prej pričajo, kakor o nemški olik. Da pa ta Nemec ni osamljen v mnenji, da bodo avstrijske nemške pokrajine kmalo pod Nemčijo spadale, to pa tudi marsikteri lahko potrdi. Potem pa naj si kdo tolmači ako si more božanje nemškutarjev in pestenje zmiraj zveste slo-venske stranke od merodajne strani.

(Banka „Slavija“) pridobila si je jako zname-nito veljavo. To nam dokazuje okolnost, da jo je ces. kr. glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic s posebno okrožnico z dne 5. aprila t. l. priporočilo vsem svojim uradnikom in službencem. Mi z veseljem zabeležimo to vest, ker nam dokazuje, kako celó c. kr. državna oblast vé ceniti, poslovanje največjega slovanskega zavoda v naši državi.

(Enketo o šnopsu) imeli so včeraj v Celovci. Deželni predsednik sklical jo je ob 9. uri dopoldne in je povabil: deželne odbornike, škofijski ordinari-jat, kmetijsko družbo, deželni zdravstveni svet, fi-nančnega ravnatelja barona Czoerniga, c. kr. dvor-nega svetnika grofa Kielmannsegga, ces. svetnika Canavala, deželnega šolskega nadzornika dr. Gobanca. Ob enem je deželni predsednik izrekel, da je to nje-gova najsrčnejša želja, če bi se na Koroškem prodaja in pitje šnopsa popolnoma zatrla, kajti prepričan je, da je to narodov pogin, če se ne odpravi pravo-časno.

(Šnops — živež?) V „Südst. Post“ nekdo vpraša če se šnops tudi med živež šteje, ker imajo njegovi prodajalci svoje beznice v nedeljah po celi dan od-prte. Mi šnops prištevamo k strupom in bi še ob delavnikih njegovo prodajo prepovedali, samo da bi moč imeli za to in pa oblast. V nedeljo morala bi se pa vsaka šnopsarija od polnoči do polnoči po-polno zapreti.

(O dosluženih podčastnikih), ki pozneje c. kr. uradniki postanejo, množé se tožbe vedno bolj, da je število nesposobnih med taistimi vedno večé. Take pritožbe so posebno goste pri sodnijah in davkarijah, kamor se taki 12letni podčastniki na-vadno obračajo po službe. Zakrivila jih je pa c. kr. državna oblast sama, ker je ljudi za uradnike spre-jemala, ki ne znajo družega nego to, kar si v teku dvanajstih vojaških let po lastni pridnosti pridobijo. Da se v bodočnosti temu odpomore, se bodo certi-fikati za c. kr. uradnike le takim podčastnikom iz-ročevali, ki se bodo skazali, da imajo vsaj nižjo gimnazijo, realko ali druge temu slične študije.

Razne reči.

— Smrt trtni uši. Posrečilo se je, ako se potrjuje, najti sredstvo zoper trtno uš to je amonjak. „Univ. Pharm.“ pripoveduje, da se ima narediti okoli trte graben, v to se vlije 100 gr. amonjaka, ki je zmešan z dvema litroma vode, in ko se zemlja s tem napoji, se zopet prst nazaj zagrebe. Tako ravnanje ne škoduje prav nič trti, a uši vse pogi-nejo. (Da bi le res bilo.)

— Nekaj napredka v Palestini. Najprej hočemo zaznamovati, da je bil letos 27. januarja otvorjen železen most preko Jordana. Dolg je 35 mtr., 3 mtr. širok, 3½ mtr. visok in je 2 uri hodá pred izlivom Jordana v mrtvo morje. Mislijo, da bo most dal na leto 500 turških funtov; občenje se je pomnožilo, odkar so podvrženi beduini na vzhodu od Jordana, posebno je veliko občenje ob žetvi, ker pride vsaki dan 100 do 200 kamel in mnogo oslov preko mostú. V mestu e'Riha (Jeriho) so postavili ruski božjepotniki velik hospic in tri hiše z opeko krite, zida se grška cerkev, in paša je vodé napeljal iz dveh močnih virov Nahrel Kelb in Aines Sultan.

— Kapital — glavar. Največa tovarna tkanine je v Lawrence, Massachusetts — Pacific Mills. Vloženega je kapitala 2,500.000 dolarjev. Tovarna ima 23 poslopij, ki pokrivajo 43 oralov zemlje. V tem zidanji so 4 parni stroji vsak po 3400 konjskih sil, 42 manjših parnih strojev, 50 parnih kotlov in 11 sukalnih koles po 5000 konjskih sil. Oglja po-trebujejo 25.000 bečev, plin v 9000 izgorelnikih veljá 35.000 dolarjev; bombaža potrebuje 15.000 bal; volne 4.000.000 funtov, to od 750.000 ovac. Tovarna izdelá na leto 65.000.000 jards pisanih ka-tunov, 35.000.000 jards tkanine na grebene, vsega skupaj 100.000.000 jards (angleških vatlov — 0.914 metrov). Ljudi je 5500 oseb, med tem 3600 žensk. Na leto zaslužijo delavci 1.790.000 dolarjev. Tako gospodari kapital, ljudje so pa kakor zobje pri ko-lesu, ki denar delajo. Človekoljubi pa se trudijo, kako ljudem zaslužka nakloniti!

Telegrami.

Dunaj, 18. avgusta. Če tudi je šel dež, je bila velika parada na Schmelzi pod zapo-vedništvom fem. Bauerja. Vdeležili so se je nadvojvodi Albrecht, Viljem, princ Reuss, tuji vojaški attacheji, načelnik generalnega štaba in generali. Vojaško mašo imel je vo-jaški škof Gruša. Pri sv. Štefanu bila je ve-lika služba božja opoldne ob navzočnosti mi-nistrov grofa Taaffeja, Kallaya, Welsersheimba, Oreyzja, Szogyenyija, načelnikov uradništva, dvornih in državnih dostojanstvenikov in ce-sarskih kraljevih gard. Iz vseh pokrajin došli so telegrami, kako da narod slavi rojstni dan svojega vladarja, časniki prinesli so pa domoljubne članke.

Marseille, 17. avgusta. Predvčeranjem tukaj 34 ljudi za kolero pomrlo; včeraj 27.

Madrid, 17. avgusta. Na Španjskem umrlo je včeraj 1727 ljudi za kolero, zbolelo pa 4522.

Kahira, 17. avgusta. Pravijo, da so Mahdi-jevega naslednika, Abdullaha, 26. julija v Chartumu umorili.

Zahvala.

Povodom praznjevanja rojstnega dne njega ces. in kr. Apostolskega Veličastva presvitlega cesarja mi je visokorodni gospod ces. kr. deželni predsednik Andrej baron Winkler izročiti dal dve sto goldinarjev, od katerih je 100 gld. namenjenih ljubljanskim ubožčekom, po 25 gld. pa tukajšnji cesarice Elizabete bolnici za otroke, varovalnici malih otrok, deškemu in pod vodstvom gospé grofice Sofije Auerspergove stoječemu dekliškemu sirotišču.

Izročujé ob enem te zneske njihovemu blagemu namenu smatram se dolžnim, da potom javnosti najtoplejšo zahvalo izrekam za velikodušno stolnega našega mesta ubožčekom naklonjeno darilo.

V Ljubljani dne 17. avgusta 1885.

Župan: Grasselli.

Umrli so:

12. avgusta. Angela Klemenčič, kramerjeva hči, 4 mes., Kurja vas št. 4, driska. — Janez Bernard, čuvaj na železnici, 37 let, Gradaške ulice št. 12, pljučna tuberkuloza. — Marija Repič, laborantova hči, 3 mes., Poljanska cesta št. 51, griža.

13. avgusta. Marijana Šukovec, delavka, 30 let, Cerkvene ulice št. 11, pljučna tuberkuloza. — Marija Jak, 33 let, hči privatnega uradnika, Vegove ulice št. 9, mrtud.

14. avgusta. Ivana Piskar, delavka, 18 let, Hradeckijeva vas št. 29, jetika.

15. avgusta. Alojzij Zorman, mokařev sin, 5 dni, sv. Florjana ulice št. 7, Enteritis. — Viljeldmina Bartol, učiteljeva hči, 3½ mes., Stari trg št. 17, jetika.

V bolnišnici:

13. avgusta. Marija Premru, železniškega sprevodnika hči, 12 dni, jetika. — Martin Lebeničnik, delavec, 25 let, vročinska bolezen. — Janez Zevnik, gostač, 50 let, je bil umirajoč pri-nešen.

15. avgusta. Matevž Avšič, delavec, 42 let, jetika. — Peter Kosec, delavec, 26 let, jetika.

Tuji.

16. avgusta.

Pri **Matiču**: Dostal, c. k. vladni svetnik, z Dunaja. — A. Weiss, uradnik, z Dunaja. — Rosenplenter, zasebnik, z Dunaja. — Konrad Fischner, muzealni kustos, iz Innsbrucka. — Ant. Dr. vitez Tomasini, odvetnik, iz Trsta. — Dr. F. Boara, stavb. ravnatelj, s soprogo, iz Trsta.

Pri **Slonu**: Ferd. Krönig in Bernard Krönig, jurist, iz Desana. — Artur pl. Loefen, jurist, iz Goerlitz. — Adolf Maier, trgovec, z Dunaja. — Adolf Robiczek, ravnatelj c. kr. morskoga urada, iz Trsta. — Klemen Urshitz, učitelj, iz Zadra. — Artur Steppan, c. k. car. uradnik, z materjo, iz Pulja. — Janko Schweiger, posestnik, iz Črnomlja. — Franc Horak, c. k. nadranocelnik, iz Kamnika.

Pri **Južnem kolodvoru**: A. Hainlein, zasebnik, iz Monakovega. — Janez Frömmel, uradnik, iz Budapešte. — Katarina Wanjek, iz Grada. — Alojzij Gač, zasebnik, iz Kostanjevice. — Mirosl. Bukovič, c. k. davk. pristav, iz Litije. — Marija Nuck, zasebnica, iz Kočevja.

Pri **Avstrijskem caru**: B. Muhl, zasebnik, iz Augs-burga. — Janez Bordovsky, zasebnik, iz Bejkoviča. — Teobald Spieknagl, železn. uradnik, s soprogo, iz Št. Mihela. — Janez Slavec, bogoslovec, iz Hrenovce.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

18. avgusta.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 85	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 60	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 95	„
Papirna renta, davka prosta	99 „ 80	„
Akcije avstr.-ogerske banke	875 „	„
Kreditne akcije	287 „	„
London	124 „ 80	„
Srebro	— „	„
Francoski napoleond.	9 „ 89½	„
Ces. cekini	5 „ 91	„
Nemške marke	61 „ 25	„

Od 17. avgusta.

Ogerska zlata renta 4%	98 gl. 65	kr.
papirna renta 5%	92 „ 50	„
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 99 „ 50	„
„ Länderbanks	99 „ 20	„
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	560 „	„
„ državne železnice	297 „ 50	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	192 „ 75	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ 50	„
4% „ „ 1860	500 „ 139 „ 50	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 168 „	„
„ „ 1864	50 „ 166 „ 75	„
Kreditne srečke	100 „ 178 „ 50	„
Ljubljanske srečke	20 „ 21 „ 75	„
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 50	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115 „	„
„ Ferdinandove sev.	106 „ 25	„
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104 „	„

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom

spisal

(8)

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika)

stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti,

brevijar, sv. maša) veljá 95 kr., po pošti

1 gl. 5 kr.

III. del (sv. zakramenti) veljá 1 gl. 5 kr., po

pošti 1 gl. 15 kr.

Dovršni zvezek še izide.

Umetne

(31)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.